

Pædagogisk tilsyn 2018

Tilsynsrapport Særlig Dagtilbud; Fuglereden og Lærkereden

Det pædagogiske tilsyn er foretaget i perioden 28.5. – 31.5. 2018 og består af forskellige elementer; observationer, tilsynsdialog, spørgeskema og afsluttes med en tilsynsrapport.

Formen ved tilsynet i 2018 er, at observationer foregår i de enkelte børnehuse og at tilsynsdialogen foregår i det samlede Dagtilbud i børne- og familiedistriktet med hele den samlede personalegruppe. Ligeledes retter rapporten sig mod det samlede Dagtilbud.

Tilsynet omfatter pædagogiske forhold, sikkerhed, hygiejne og lignende forhold.

Hovedfokus ved dette tilsyn er, både i observationer og dialogen:

Kvalitet i dagtilbud jf. aftalen om "Stærke Dagtilbud – alle børn skal med"

"At kvalificeret personale er i stand til systematisk at reflektere over og evaluere på egen praksis og kan sikre trygge og stimulerende læringsmiljøer for børn med forskellige forudsætninger."

ICDP (kontakt, nærvær relationer, interaktioner og interventioner)

- Læringsmiljø (stilladsering, fysiske rammer, børneperspektiv)
- Læreplaner (arbejde med rammer for læreplaner – MFK)
- Systematik, refleksion og evaluering (Pædagogens rolle, positionering, didaktik, iagttagelser og observationer)
- Sprogligt miljø (samtalen/dialogen i hverdags situationer, kommunikation, tilgængelighed ift. materialer, bøger mm.)

Derudover har tilsynet haft fokus på kvaliteten i arbejdet med det politiske mål: "Fokus på sproglig indsats i 0-5 års alderen" (sprogstimulering).

Tilsynet er foretaget af: Pædagogisk konsulent Tinne Randrup-Thomsen og Pædagogisk konsulent Marianna Estelle Nysom Egebrønd

Indhold

Beskrivelse af det pædagogiske tilsyn	4
Observationer af praksis.....	4
Tilsynsdialogen.....	4
Tilsynets analyse af materialet fra tilsynsdialogen:	4
Videoanalysen:	4
Handlingsøvelse/ Rollespillet:.....	5
Analysens vurderingsgrundlag:	5
Refleksionsspørgsmålet:	6
Spørgeskema.....	7
Politisk mål – Sprogstimulering.....	7
Hovedkonklusion for dagtilbuddet.	8
Pålæg/henstillinger	8
Anerkendende vurderinger	8
Anbefalinger	8
Delkonklusioner	8
Observationer; Hygiejne, sikkerhed og andet	8
Spørgeskema:.....	9
Politiske mål; sprogstimulering	9
Videoanalyse	9
Handlingsøvelse/Rollespil	10
Refleksionsspørgsmål	10
Udviklingspunkter.....	12
Forslag til udviklingspunkter i forhold til observationer.....	12
Forslag til udviklingspunkter i forhold til spørgeskema	12

Pædagogisk tilsyn 2018

Forslag til udviklingspunkter i forhold til politiske mål.....	13
Forslag til udviklingspunkter I forhold til videoanalysen.....	13
Forslag til udviklingspunkter I forhold til handlingsøvelsen	13
Forslag til udviklingspunkter i forhold til refleksion spørgsmålet.	13

Beskrivelse af det pædagogiske tilsyn

Observationer af praksis

Tilsynets observationer af praksis har fokus på både det sikkerheds- og hygiejnemæssige, samt et fokus på den pædagogiske praksis.

Observationerne af den pædagogiske praksis har haft fokus på arbejdet med:

- ICDP (Kontakt, nærvær, relationer, interaktioner og interventioner mellem børn og voksne)
- Læringsmiljø (Stilladsring af børnenes udvikling, de fysiske rammer både ude og inde, samt hvordan der arbejdes med at tage børnenes perspektiv)
- Læreplaner (Arbejde med rammer for læreplaner i Mariagerfjord Kommune)
- Sprogligt miljø (Samtalen og dialogen i hverdags situationer, kommunikation, tilgængelighed af materialer, bøger m.m.)

Tilbage melding på observationer af de hygiejnemæssige og sikkerhedsmæssige forhold er givet til ledelsen i Dagtilbuddet umiddelbart efter selve tilsynsdialogen.

Observationerne af den pædagogiske praksis, danner grundlag for de cases som bruges i tilsynsdialogen med personalegruppen.

Tilsynsdialogen

Tilsynsdialogen er tilrettelagt således at personalet arbejder med tre temaer:

- En videoanalyse over et kvalitativt klip som er optaget under observationerne.
- En handlingsøvelse, hvor der skal tages stilling til, hvordan pædagogen handler i en konkret situation som opføres via et rollespil over en observeret situation
- En refleksionsøvelse, hvor personalet drøfter et aktuelt spørgsmål for deres børnehus. Refleksionen foregår ud fra 4 positioner; barnets/børnegruppens, pædagogens refleksioner, organisatoriske overvejelser og læringsmiljøet.

Tilsynets analyse af materialet fra tilsynsdialogen:

Videoanalysen:

Videoanalysen baserer sig på et kort videoklip, som er optaget i et af dagtilbuddets børnehuse og har et pædagogisk tema, fastsat af tilsynet. Videoklipet der vises, har tilsynet vurderet har en høj kvalitet. Selve analysedelen er delt i to dele.

Del 1.

Det pædagogiske personale får vist filmen og bliver efterfølgende bedt om at analysere videoklippen ud fra spørgsmålet: "Hvad er høj kvalitet i videoklippen?"

Del 2.

Personalet får nu stillet spørgsmålet:

"Hvilke udviklingspunkter har I, i Jeres dagtilbud i forhold til ...(Tema)...?"

Når videoanalyserne vurderes lægger tilsynet vægt på følgende:

- Er de konklusioner/tolkninger personalet laver understøttet af observationer af handlinger/tegn?
- Har analysen et teoretisk fundament - Indgår ICDP eller andet teoretisk grundlag i analysen?
- Ses der anvendelse af sprogstrategier fx i forbindelse med ICDP's samspilstemaer?
- Anvendes ICDP som analyseredskab?

Handlingsøvelse/ Rollespillet:

Handlingsøvelsen tager udgangspunkt i en observeret situation i et af dagtilbuddets børnehuse og denne opføres som et rollespil, hvor personalet bliver bedt om at tage stilling til, hvordan pædagogen handler i en konkret situation.

Denne seance foregår i to dele.

Første del af rollespillet spilles og personale får følgende spørgsmål: "Hvad kan/skal pædagogen gøre? - For at det giver høj kvalitet?"

Anden del af rollespillet spilles – Sådan "skete" det. Personalet bliver nu bedt om at forholde sig til følgende spørgsmål: "Hvilke pædagogiske overvejelser ligger til grund for pædagogens valg – Hvad skal der rettes en særlig opmærksomhed på for at skabe høj kvalitet?"

Analysens vurderingsgrundlag:

Analysen ser på, hvordan dagtilbuddet agerer i dagligdags episoder og de pædagogiske refleksioner bag handlingerne. Der bliver skelnet mellem børnehushets;

- didaktisk handling (*evne til at reflektere i situationen – vi kalder den pædagogisk sans*) og
- organisatorisk handling (*hvor pædagogen vil ordne og komme med løsninger – vi kalder den for praktisk sans (omfatter en del af Bourdieus praktiske sans, hvor man handler ud fra de erfaringer man har og ud fra den Habitus man har med sig)).*

Derudover vil analysen se på:

- personalet bevidsthed om, at anvende *reflekterende spørgsmål* til børnene, og dermed *inddrage børnene* i problemløsningerne.
- genkendelige elementer i læreplansarbejdet og anvendelsen af ICDP

I del 1 vil analysen fokusere på det personalet umiddelbart vil gøre og analysen vil koble svarene til, at det der svares, er det der vil ske i daglig praksis (*teoretisk perspektiv; Didaktisk rationalitet; Tre kompetenceniveauer (Dale, 1999) K1 niveau; handle i her og nu situationer*)

I del 2 vil analysen fokusere på hvordan personalet er i stand til at forholde sig til egen praksis i forhold til det de har svaret i del 1. (*Teoretisk perspektiv; Didaktisk rationalitet; tre kompetenceniveauer (Dale 1999)K2 niveau, omsætte viden og K3 niveau skabe ny viden*)

Analysen som tilsynet laver, har følgende uddybning af vurderingsgrundlaget med i vurderingerne:

"Der er stor forskel på de tre kompetenceniveauer som Dale beskriver som K1, K2 og K3; K3 indeholder teoretisk, abstrakt viden, på K2 foregår planlægning, der forbinder abstrakte, teoretiske viden med intentioner for den konkrete praksis, og K1 er præget af handletvang i her og nu - situationer. Det er her de fagprofessionelle kan udfordres på transfer, når viden på K3-niveau skal omsættes til at kvalificere handling på K1-niveau.

For at kunne fastholde sin position som lærende i relationen er K3-niveauet og det at skabe ny viden en vigtig del af den didaktiske kompetence. K1 er præget af handletvang, da her og nu-situationerne kræver, at man handler. Såfremt at man som professionel ikke formår at reflektere over de valg, der træffes i situationen, men måske i stedet bare glæder sig over, at situationen er slut, så overser man de "læringsforstyrrelser", som børnene har været anledning til med deres adfærd." (s.111; Ledelse af kvalitet i pædagogisk praksis/Dafolo2017)

Refleksionsspørgsmålet:

Tilsynet har formuleret et refleksionsspørgsmål på baggrund af observationer i praksis. Hvert børnehus i dagtilbuddet får et spørgsmål, som retter sig til netop deres praksis.

Arbejdet med refleksionsspørgsmålet er delt i to dele.

Del 1:

Personalet bliver bedt om at forholde sig til spørgsmålet ud fra fire forskellige perspektiver:

- Barnets/børnenes perspektiv
- Læringsmiljøet
- Pædagogiske overvejelser
- Organisatoriske overvejelser

Del 2:

Personalet bliver nu bedt om at forholde sig til de fire forskellige perspektiver med spørgsmålet:

"I skal nu udvælge 3 udsagn af dem de har skrevet, for hvert spørgsmål":

Nu/i morgen – Hvilke ting vil vi bibeholde?

Om 6 måneder – Hvad vil vi forfølge/forbedre?

Vurderingsgrundlag: Personalets refleksioner vurderes ud fra at kvalificeret personale er i stand til *systematisk at reflektere over og evaluere på egen praksis* og kan sikre trygge stimulerende *læringsmiljøer for børn med forskellige forudsætninger*

Vurderingsgrundlaget bygger på det teoretiske/evidensbaserede grundlag, som findes i "Master for en styrket pædagogisk læreplan".

Spørgeskema

Hvert børnehus i Dagtilbuddet skal besvare et spørgeskema, hvori der spørges til Sikkerhed på legeplads, Personalevejledninger og Sundhed, forebyggelse og trivsel.

Tilsynet vurderer på baggrund af besvarelsen af spørgeskemaet, om det giver anledning til evt. anbefalinger eller henstillinger.

Politisk mål – Sprogstimulering

Der skal i dagtilbud arbejdes med "Fokus på sproglig indsats i 0-5 års alderen" ved:

- Alle daginstitutioner fokuserer på samtalen mellem barn og voksne i hverdagssituationer
- Sprogstimuleringen i dagplejen, vuggestuegrupperne og i det første år barnet er i børnehave, intensiveres.
- Alle børn sprogvurderes fra år 2017 i den måned de fylder 3 år og når de fylder 5 år – dog med særlig fokus på drenge.

Vurderingsgrundlaget for arbejdet med sprogstimulering:

- observationer af pædagogisk praksis, hvor fokus er det sproglige miljø (Samtalen og dialogen i hverdags situationer, kommunikation, tilgængelighed af materialer, bøger m.m.)
- Antal børn som er blevet sprogvurderet.

Hovedkonklusion for dagtilbuddet.

Pålæg/henstillinger

Vedr. Bus: Tilsynet giver et pålæg om at sikre der i bussen er brandslukker, sikkerhedstrekant og refleksevenne til børnene.

Anerkendende vurderinger

Tilsynet oplever rigtig meget høj kvalitet i både observationerne og i tilsynsdialogen.

Personalets evne til at være åbne overfor bidrag, der kan udvide deres kompetencer ses også.

Personalet er nysgerrige på deres egen praksis.

Anbefalinger

Tilsynet anbefaler, at der arbejdes målrettet med:

- Barnets normalitet i den særlige indsats, med udgangspunkt i, at barnet har samme pædagogiske behov som andre børn.
- Analysere pædagogisk praksis ud fra ICDP's samspilstemaer koblet til sprogstrategierne og mentaliseringsprincipperne.

Delkonklusioner

Observationer; Hygiejne, sikkerhed og andet.

Lærkereden, Vinkelvej:

Observationer:

Alle pædagoger har øjenkontakt og/eller fysisk kontakt ved hver dialog med barnet.

Pædagogen giver tydeligt tegn til at observere respons – og ved tvivl gentages/ afprøves ”... er det denne? – eller denne?”

Indretning enkelt og overskuelig, legetøj har tydelig plads, pladser til forskellige aktiviteter, kendte områder til eks. øvelser m.m. – tydeligt fokus på, hvad skal leges/læres.

God og fast struktur – som dog kan være fleksibel for det enkelte barn – såfremt barnet kan.

God sproglig understøttelse med bøger, piktogrammer, tegn til tale – visuelt understøttelse. Fint brug af tavlen, dog er det for tilsynet lidt uklart hvordan og hvornår der *skelnes* mellem børn som skal selv – og børn som har brug for den sproglige understøttelse i dagens aktivitet/det at gå til tavlen?

En pædagog giver udtryk for, at ville være ønskværdigt at komme i gang med ICDP/Video igen – som systematik i observationerne af børn og praksis.

Sikkerhed og hygiejne:

Bleer i plastposer – tages ud af plastposerne.

Reol ved "arbejdsplads" strammes op".

Fuglereden, Rosenhaven:

Observationer:

Det er tilsynet vurdering, at der er meget høj pædagogisk kvalitet i Fuglereden, hvor tydelig intenst nærvær mellem voksne og børn observeres.

Det observeres svingene sprogstimulering af børnene; der er pædagoger der sprogstimulerer ved at benævne, udvide med alt de er i færd med sammen med børnene og der er andre pædagoger, der er mere tavse.

Tilsynet observerer at ICDP's samspilstemaer er tydeligt genkendelige i den pædagogiske praksis indenfor alle tre dialogformer.

Sikkerhed og hygiejne:

Der er ingen sikkerhedsveste til børnene, advarselstrekant og brandslukker i de to busser der sod ved Rosenhaven, da tilsynet foregik. Dette skal udbedres.

Chaufførerne skal vise deres kørekort en gang årligt, men der er ingen kontrol af gyldigt kørekort derimellem. Det bør overvejes om chaufførerne skal underskrive en tro og love erklæring, hvor de forpligter sig til at meddele hvis de frakendes deres kørekort derimellem.

Spørgeskema:

Tilsynet vurderer at personalet i Fuglereden, Rosenhaven med fordel får drøftet den pædagogiske praksis i forhold til børns seksuelle udvikling.

Tilsynet ser, at der er gode overvejelser omkring det Forældresamarbejde og forældreinddragelse.

Tilsynet vurderer, at personalet i Fuglereden og Lærkereden med stor fordel vil kunne arbejde med videndeling af deres erfaringer og praksis omkring det udvidede forældresamarbejde.

Politiske mål; sprogstimulering

Det er tilsynets vurdering, at de politiske mål opfyldes med hensyn til sprogvurderinger. Derudover er der fokus på sprogstimuleringen i handleplanerne.

Tilsynet ser dog at fokus på generel sprogstimulering især for de børn, der skal skærmes meget, bør være et opmærksomhedspunkt, så skyggesiden af skærmningen ikke bliver lavt ordforråd og sprogforståelse.

Videoanalyse

Generel – overordnet:

Tilsynet vurderer at personalet er særdeles sikre i at udpege tegn der ligger til grund for tolkninger.

Tilsynet vurderer, at ICDP er en del af det teoretisk grundlag i det pædagogiske arbejde.

Tilsynet ser, at sprogstrategierne i de verbale handlinger træder tydeligt frem, hvilket får tilsynet til at vurdere, at de er en del af det teoretiske grundlag deres praksis.

Tilsynet ser i analysen, at mentalisering er en integreret del af den pædagogiske praksis.

Tilsynet vurderer, at ovenstående er grundlaget for højkvalitets pædagogik.

Handlingsøvelse/Rollespil

Del 1

- Tilsynet vurderer, ud fra svarene i del 1, at organiseringen nemt kommer til overskygger barnets initiativ.
- Tilsynet vurderer, at personalet er meget didaktisk. Tilsynet er nysgerrig på om didaktikken er forankret i den tydelige struktur (det er strukturen der er i fokus) eller om den er forankret i barnets perspektiv (det er barnets perspektiv der er i fokus).
- Tilsynet vurderer, at personalet anerkender barnets initiativ. Tilsynet er nysgerrigt på, hvordan personalet kan inddrage barnets initiativ, så barnet får værdifuld læring om "hvem er jeg?"
- Tilsynet ser høj grad af anvendelse af både ICDP og læreplansarbejdet i analysen.
- Personalet viser i analysen, at de via deres refleksioner, er i stand til at omsætte kendt viden (K2) og genere ny viden (K3).

Del 2:

- Tilsynet vurderer generelt, at personalets didaktiske niveau hæves fra K1 til K2/K3 i anden del af analysen.
- Tilsynet vurderer, at personalet er i stand til at genkende planlægning, der er forbundet med abstrakt og teoretisk viden i den konkrete praksis.

Refleksionsspørgsmål

Tilsynets generelle vurdering:

Det er tilsynets vurdering, at de pædagogiske og organisatoriske refleksioner falder personalet nemmest i forhold til den særlige udfordring børnene har. Det er også tilsynets vurdering, at personalet skal være opmærksom på "normaliteten" i barnet med særlige behov – tilsynet vurderer, at personalet har meget fokus på fællesskabets betydning også for det barn der har brug for én til én kontakt. Der hvor tilsynet ser at personalet med stor fordel også kan rette opmærksomheden hen, er at se barnets normalitet i den meget faste ydre struktur

Det er tilsynets generelle vurdering, at personalet har brug for øvelse i at reflektere og evaluere på en systematisk måde, når det gælder emner der ikke kun har fokus på barnets problem eller udvikling.

Tilsynet vurderer, at personalet har brug for øvelse og erfaring i at reflektere over et generelt spørgsmål ind i en konkret praksis så refleksionerne bliver brugbare og berigende for deres praksis.

Det er tilsynets vurdering, at personalet har brug for øvelse og erfaring i at reflektere over spørgsmål ud fra forskellige positioneringer.

Udviklingspunkter

Forslag til udviklingspunkter i forhold til observationer

Lærkereden, Vinkelvej:

Tilsynet vurderer at personalet med fordel kan arbejde systematisk med:

- Hvornår og hvordan der *skelnes* mellem børn som "skal selv" eks. gå til tavlen – og børn som har brug for den sproglige understøttelse i aktiviteterne?
- Strukturen som både et fast holdepunkt, men også med udgangspunkt i barnets behov og initiativer – at strukturen også kan være fleksibel for det enkelte barn.

En pædagog giver udtryk for, at ville være ønskværdigt at komme i gang med ICDP/Video igen – som systematik i observationerne af børn og praksis.

Dette kan tilsynet tilslutte sig, som et kommende udviklingspunkt.

Fuglereden, Rosenhaven:

Tilsynet vurderer, at personalet med stor fordel kan arbejde systematisk med:

- At alle børn sprogstimuleres, så alle børn, også dem der har brug for rigtig meget skærmning, også får udviklet et alderssvarende ordforråd og sprogforståelse.

Forslag til udviklingspunkter i forhold til spørgeskema

Tilsynet vurderer at personalet i Fuglereden, Rosenhaven med fordel får drøftet den pædagogiske praksis i forhold til børns seksuelle udvikling.

Tilsynet ser, at der er gode overvejelser omkring det Forældresamarbejde og forældreinddragelse.

Tilsynet vurderer, at personalet i Fuglereden og Lærkereden med stor fordel vil kunne arbejde med videndeling af deres erfaringer og praksis omkring det udvidede forældresamarbejde i forhold til følgende punkter:

- Inddragelse af forældrene i tilrettelæggelsen af behandlingen.
- Forældrenes behov for særlig støtte fra dagtilbuddet og for kontakt med andre forældre.
- Mulighed for en tæt og løbende gensidig orientering og samarbejde forældre og dagtilbud imellem om det enkelte barns udvikling og trivsel, samt om behandlingsindsatsen.
- Mulighed for en fælles orientering og drøftelse af mere generelle spørgsmål vedrørende det særlige dagtilbuds arbejde ved et eks. at afholde forældremøder, hvor også personalet deltager.

Forslag til udviklingspunkter i forhold til politiske mål

Tilsynet vurderer, at særlig dagtilbud skal have et særligt opmærksomhedspunkt på målet om, at børn der skal skærmes også sprogstimuleres, så deres ordforråd og sprogforståelse er alderssvarende.

Forslag til udviklingspunkter I forhold til videoanalysen

Tilsynet foreslår, at personalet med fordel kan øve sig endnu mere i at analysere ud fra ICDP's samspilstemaer koblet til sprogstrategierne og mentaliseringsprincipperne.

Tilsynet foreslår, at personalet med fordel kan være opmærksomme på at oversætte det, de ikke bemærker –til hvad de bemærker, og evt. drøfte, hvad den pædagogiske forskel er på fx "Hun lægger ikke ordene i munden på ham" og "Hun lader ham selv finde ordene"

Forslag til udviklingspunkter I forhold til handlingsøvelsen

Tilsynet vurderer, at personalet med fordel kan få et øget fokus på inddragelse af barnets perspektiv samtidig med at den ydre struktur fastholdes. Tilsynet vurderer, at et særligt fokus på, at give plads til barnets personlighedsdannelse (alsidig personlig udvikling) i en meget stram ydre struktur, vil hæve kompetenceniveauet endnu mere frem mod K2 og K3 niveau. De didaktiske handlinger bør altid være åbne for at ændre noget i situationen, såfremt det gavner barnets udvikling i et helhedsperspektiv. *Fx er en organisatorisk handling at fastholde at der er I-Pad på skemaet, og barnet derfor skal sidde med I-Pad symboliserer pause – Den didaktiske handling kunne da være, at udskifte Ipad'en med en anden pause-genstand, og at pausen fastholdes.*

Det er tilsynets vurdering, at personalet med fordel kan øge opmærksomheden på "normaliteten" i barnet, da barnet har samme pædagogiske behov som andre børn, selvom barnet har behov for særlig støtte og behandling, som er begrundet i dets nedsatte funktionsevne.

Der hvor tilsynet ser, at personalet med stor fordel kan rette opmærksomheden hen, er at se barnets normalitet i den meget faste ydre struktur. Hvordan udvikles fx barnets evne til at tage initiativ og afstemme initiativet, så det bliver hensigtsmæssig i forhold til andet end strukturen (fx opfattelsen af sig selv)?

Forslag til udviklingspunkter i forhold til refleksion spørgsmålet.

Det er tilsynet vurdering, at personalet med stor fordel kan udvide deres kompetencer i at arbejde systematisk med refleksioner og evalueringer evt. via et fælles kompetenceløft.

Tilsynet vurderer, at personalet med fordel kan arbejde mere med perspektivskifte og med at få sat ord på barnets/børnegruppens perspektiv. Når refleksioner og evaluering opdeles i delelementer (systematik), iagttagelser og forskellige perspektiver, bliver skarpheden større i forhold til, hvad vi skal gøre mere af og hvor vi skal udvikle; Har vi f.eks. husket barnets perspektiv. Det bliver nemmere at justere praksis i forhold til barnets behov.